

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATSKAITA

TELŠIŲ APSKRITIES VIRŠININKO ADMINISTRACIJA

2004 m. balandžio 9 d. Nr. 1100-3-19

Panevėžys

Bendroji dalis

Finansinis auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Finansinio audito 10-tojo departamento direktoriaus 2003 m. birželio 2 d. pavedimu Nr. 1100-3.

Audituojamas subjektas – Telšių apskrities viršininko administracija, adresas: Žemaitės g. 14, Telšiai, Identifikavimo kodas – 8860806.

Auditauta 2003 metų finansinė atskaitomybė.

Audito tikslai - nustatyti, ar Telšių apskrities viršininko administracijos (toliau- apskrities administracija) finansinės atskaitos parodo tikrą bei teisingą būklę ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, atlikti finansinės atskaitomybės ir sandorių auditą, apimančių teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Ataskaita yra sudėtinė išvados, teikiamos Seimui dėl 2003 metų biudžeto įvykdymo apskaitos, dalis.

Ataskaita pateikia tik audituotose srityse nustatytus faktus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje Valstybinio audito reikalavimų nustatyta tvarka.

Audituojamu laikotarpiu Telšių apskrities viršininko pareigose dirbo Kazys Lečkauskas, Apskaitos ir finansų departamento direktore - Rosita Fabijonavičiūtė.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimų nustatyta tvarka ir Valstybės kontrolės Finansinio audito 10-tojo departamento direktoriaus patvirtintu planu.

Audituoti subjektai ir audituotos apskaitos sritys

Apskrities administracija, vykdanči Valstybės valdymo programą.

Pavaldžios įstaigos, vykdančios programą: Vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas - Telšių, Plungės vaikų globos namai, Telšių kurčiųjų internatinė mokykla.

Valstybinio audito tikslui pasiekti ištirta vidaus kontrolė ir rizikos veiksniai, susiję su audituotų įstaigų veikla bei apskaitos sistemomis, parengtos audito programos (ilgalaikio turto apskaitos, darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui išlaidų apskaitos, kitų išlaidų darbams, prekėms ir paslaugoms išlaidų apskaitos, finansinės atskaitomybės likučių), atliktos savarankiškos procedūros, sumažinančios audito riziką, atliktas sandorių auditas, apimantis teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Surinkti įrodymai, reikalingi audito ataskaitai parengti bei nuomonei pareikšti. Įvertinus apskrities vadovų suvestinės finansinės atskaitomybės vidaus kontrolės procedūras, pateiktas 2004 m. balandžio 8 d. rašte Nr. 381-14-01, darytina išvada, kad vidaus kontrolės procedūros, tinkamai veikia.

Įvertinus pavaldžių įstaigų vidaus kontrolės būklę, sudarant metines finansines ataskaitas, darome išvadą, kad Mažeikių ir Telšių specialiųjų internatinių mokyklų; Dūseikių ir Stonaičių pensionatų, Mažeikių, Plungės, Telšių žemėtvarkų skyrių, finansų kontrolė įstaigose veikia ir užtikrina, kad minėtų įstaigų finansinės atskaitomybės bus sudarytos teisingai.

Vidaus audito gauti įrodymai patvirtina, kad Telšių žemėtvarkos skyriaus, Stonaičių pensionato buhalterinė apskaita gerai organizuota, vidaus kontrolės procedūros veiksmingai veikia.

Audito rezultatų panaudojimas: Plungės vaikų globos namų (2004 m. kovo 31 d. raštas Nr. SX –(1100-1.11)-75), Telšių vaikų globos namų (2004 m. kovo 31 d. raštas Nr. SX-(1100-1.11)-101), Telšių kurčiųjų internatinės mokyklos (2004 m. balandžio 5 d. raštas Nr. SX-(1100-1.11)-103).

Apskrities administracija, įgyvendindama jai priskirtas funkcijas, 2003 m. vykdė 10 programų. Programų vykdymui patvirtinti ir gauti asignavimai bei padarytos kasinės ir faktinės išlaidos pateiktos lentelėje:

(tūkst. Lt)

Programų kodai	Funkcinės klasifikacijos kodas	Programos pavadinimas	Patvirtintas asignavimų planas, įskaitant patikslinimą	Gauti asignavimai	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Palyginimas	
							Kasinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (6-4 skiltys)	Faktinių išlaidų su patvirtintais asignavimais (7-4 skiltys)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.1	1.1.4	Valstybės valdymas	2752	2752	2752	2738,3	0	-13,7
1.2	4.2.2	vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas	7332,1	7332,1	7332,1	7335,4	0	3,3
1.4	10.1.2	Žemės reforma	1657	1657	1657	1656,3	0	-0,7
1.8	1.1.4	Specialioji valstybės valdymo programa	17,7*	11,8	11,8	11,6	-5,9	-6,1
1.9	10.1.9	Žemės ūkio institucijų išlaikymas	1459	1459	1459	1464,9	0	5,9
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.10	06.02.03	Specialioji socialinių paslaugų plėtros	853,8*	852,8	852,8	826,9	-1,0	-26,9

		globos įstaigose programa						
1.12	06.02.03	Socialinių paslaugų plėtra valstybinėse stacionariose globos įstaigose	5544	5544	5544	5543,3	0	-0,7
1.13	06.02.03	Specialioji žemės ūkio institucijų išlaikymo programa	107,2*	63,3	63,3	62,8	-43,9	-44,4
1.14	5.12.09	Telšių apskrities ligoninės pastato rekonstrukcija	500	500	500	500	0	0
1.16	5.12.09	Telšių apskrities ligoninės akušerinio korpuso su maisto bloku renovacija	475	475	475	475	0	0
		Iš viso:	20 697,8	20647	20647	20614,5	-50,8	-83,3

* vadovaujantis 2001 m. gegužės 14 d. LR Vyriausybės nutarimo Nr. 543 Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo 88.3 punktu, išlaidų sąmatos patikslintos, atsižvelgiant į specialiujų programų pajamas, papildomai gautas einamaisiais metais .

2003 m. gauti visi planuoti asignavimai. Specialiujų programų gauti visi asignavimai, kurie buvo užsakyti.

Apskritis administracija programų uždavinių įgyvendinimo įvykdymo ataskaitoje nurodė, kad dauguma uždavinių įgyvendinta.

Audito metu nustatyta

1. Apskritis administracija 2003 m. lapkričio - gruodžio mėn. pagal PVM sąskaitas faktūras LEB Nr. 5959221 ir LEB Nr. 5958793 iš UAB „Gurda“ įsigijo baldus už 32,8 tūkst. Lt . Nevykdant 2001 m. kovo 16 d Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16 ir 24 p., ilgalaikio materialaus turto – baldų, vertė neįregistruota 016 subsąskaitoje „Gamybinis ir ūkinis inventorių“. 32777 Lt naudojamų baldų vertė neteisingai atvaizduota nebaigtos statybos sumoje.

2. Plungės vaikų globos namuose neteisingai ilgalaikio turto sąskaitoje įregistruota 5,6 tūkst. Lt turto, kurio vieneto vertė mažesnė, nei 500 Lt (2001 m. spalio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1250 2.1 punkto nuostata – biudžetinių įstaigų ilgalaikis materialusis turtas – turtas, kuris naudingai eksploatuojamas ilgiau negu vienerius metus, o jo įsigijimo vertė – ne mažesnė kaip 500 Lt.). Šis turtas turėjo būti įregistruotas trumpalaikio turto sąskaitoje.

3. Telšių vaikų globos namuose 2003 m. nepriskaitytas ir neįregistruotas apskaitoje nusidėvėjimas trims ilgalaikio turto vienetams- 0, 7 tūkst. Lt .

Dėl minėtų apskaitos klaidų apskritis administracijoje, Telšių ir Plungės vaikų globos namuose. Išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. sausio 1 d. balanse (forma Nr.1) neteisingai atvaizduota:

- ilgalaikio turto likučiai metų pradžioje: 5,6 tūkst. Lt -daugiau (dėl neteisingai ilgalaikiam turtui priskirto trumpalaikio turto, pabaigoje -27,2 tūkst. Lt mažiau (dėl ilgalaikio turto sąskaitoje neįregistruotų baldų vertės ir neteisingai ilgalaikiam turtui priskirto trumpalaikio turto vertės) ;

- materialiojo turto nusidėvėjimas metų pradžioje - 2,0 tūkst. Lt. daugiau; metų pabaigoje - 0,3 tūkst. Lt mažiau .
- ilgalaikio turto fondas metų pradžioje: 3,6 tūkst. Lt –daugiau, metų pabaigoje- 33,6 tūkst. Lt – mažiau.
- trumpalaikis turtas metų pradžioje ir pabaigoje- 5,6 tūkst. Lt mažiau;
- išlaidos iš biudžeto, metų pabaigoje -32,8 tūkst. Lt – daugiau;
- finansavimas iš biudžeto, metų pabaigoje - 32,8 tūkst. Lt – daugiau;

Minėtos klaidos turi įtakos Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2003 m. apyskaitos (forma Nr. 5) ir Pažymos apie ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimą ir nurašymą duomenims apie ilgalaikio materialaus turto likutį metų pradžioje, metų pabaigoje, nusidėvėjimo likutį metų pradžioje, pabaigoje, ilgalaikio materialaus turto, gamybinio ir ūkinio inventoriaus įsigijimą.

4. Plungės vaikų globos namuose, Telšių kurčiųjų internatinėje mokykloje, Plungės specialiojoje internatinėje mokykloje (apskritis administracijos 2003 m. gruodžio 12 d. raštas Nr. 1383-13-01) tvarkant kasinių ir faktinių išlaidų apskaitą nesilaikyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. gruodžio 29 d įsakymu Nr.352 bei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 127 p. ir 233-234 p. reikalavimais, kai kurios išlaidos neteisingai priskirtos ekonominės klasifikacijos straipsniams. Dėl to programos Vaikų našlaičių ir sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas (1.2) biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2004 m. sausio 1 d. apyskaitoje (forma Nr. 2) neteisingai apskaityta:

Medikamentų (1.1.3.2 straipsnis) kasinių išlaidų -2,9 tūkst. Lt mažiau, faktinių išlaidų – 2,4 tūkst. Lt mažiau.

Ryšių paslaugų (1. 1.3.5 straipsnis) kasinių išlaidų – 0,4 tūkst. Lt mažiau; faktinių išlaidų – 0,3 tūkst. Lt mažiau.

Kitų prekių (1.1.3.9 straipsnis) – kasinių išlaidų - 2,2 tūkst. Lt daugiau, faktinių išlaidų- 1,6 tūkst. Lt daugiau.

Kitų išlaidų (1.1.3.3 straipsnis) – kasinių ir faktinių išlaidų - 1,1 tūkst. Lt daugiau.

5. Apskritis administracija iš biudžetinių įstaigų gavo pajamų, kurios buvo skirtos padarytų išlaidų (šildymo, elektros energijos, vandens ir nuotekų, ir kt.) kompensavimui. 2003 m. gruodžio 31 d. mokėjimo pavedimu Nr.366 minėtos pajamos 2019, 77 Lt pervestos į VMI surenkamąją sąskaitą, kaip pajamos už teikiamas paslaugas. Tokiu būdu, gražintos lėšos nepanaudotos, išlaidų kompensavimui. Dėl to, programos – Valstybės valdymas (1.1) metinės atskaitomybės Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2004 m. sausio 1 d. apyskaitoje (forma Nr. 2) 2,0 tūkst. Lt kasinių ir

faktinių išlaidų, parodyta daugiau, iš jų : šildymo (1.1.3.3 straipsnis) – 0,2 tūkst. Lt ; elektros energijos (1.1.3.4) – 1,2 tūkst. Lt; kitų prekių (1.1.3.9) – 0,1 tūkst. Lt; vandentiekio ir kanalizacijos (1.1.3.12) - 0,1 tūkst. Lt; kitų išlaidų (1.1.3.30) – 0,4 tūkst. Lt. Raštu informavus, kad ši suma neteisingai įrašyta į Biudžetinių įstaigų pajamų, gautų už teikiamas paslaugas, įmokų į biudžetą 2004 m. sausio 1 d. apyskaitą (Forma Nr.9), apskrities administracija 2004 m. kovo mėn. 19 d. Finansų ministerijai teikė pažymą ir patikslino Specialiosios programos, finansuojamos iš biudžetinių įstaigų pajamų įmokų, išlaidų sąmatą, numatant šiomis lėšomis dengti kreditorinius įsiskolinimus.

Kiti pastebėjimai

2003 m. kovo 31 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. 1100-21-39 buvo nurodyta, kad apskrities viršininkui- asignavimų valdytojui - rekomenduojama pagal 1995 m. gruodžio 5 d. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I- 1113 8 str. 4d. reikalavimus parengti pavaldžioms įstaigoms darbų, paslaugų, valdymo ir aptarnaujančio personalo etatų normatyvus, materialinių vertybių, atsargų, inventoriaus, mitybos, medikamentų finansinius normatyvus. Normatyvų nenustatymas ir nepatvirtinimas darė neigiamą įtaką pavaldžių įstaigų pagrįstam darbo užmokesčio fondo dydžio nustatymui. 2004 m. kovo 8 d. Telšių apskrities viršininkas patvirtino pareigybių normatyvus (specialiųjų internatinių mokyklų ir globos namų), mitybos ir medikamentų išlaidų normas (pensionatų, specialiųjų internatinių mokyklų ir globos namų).

Apskrities administracijos suvestinės 2003 m. metinės finansinės atskaitomybės Išlaidų sąmatų vykdymo balanso (forma Nr.1) ilgalaikio turto skyriuje buvo apskaitomas Rietavo savivaldybės (80 tūkst. Lt) ir Plungės meno mokyklos (109,2 tūkst. Lt) ilgalaikis turtas. Apskrities administracija Išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. sausio 1 d. balanse ilgalaikio turto skyriuje minėto turto nebeapskaito.

Apskrities administracijos suvestinės metinės atskaitomybės Išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. sausio 1d. balanso (Forma Nr.1) ilgalaikio turto sąskaitoje (01) parodytas 1068,7 tūkst. Lt. vertės ilgalaikis turtas, kuris panaudos teise perduotas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms. Pavaldžios biudžetinės įstaigos minėtą turtą apskaitė užbalansinėje sąskaitoje (01) „Išsinuomotas ilgalaikis turtas“. Gavusi duomenis iš pavaldžių biudžetinių įstaigų apskrities administracija, sudarydama suvestinį išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. sausio 1d. balansą (forma Nr. 1) užbalansinėje sąskaitoje „Išsinuomotas ilgalaikis turtas“ dar kartą parodė 1068,7 tūkst. Lt sumą. Apie balanso ilgalaikio turto sąskaitoje ir užbalansinėje sąskaitoje registruotą tą patį turtą pateikta informacija Paaiškinamajame rašte.

Metinės finansinės atskaitomybės Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto judėjimo 2003 m. apyskaitoje (forma Nr. 5) pateikti netikslūs duomenys apie naudoto ir naujo turto

įsigijimą: naudoto turto parodyta 27,6 tūkst. Lt mažiau, o naujo turto 27,6 tūkst. Lt daugiau. Pažymoje apie ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimą ir nurašymą netiksliai nurodyta nurašyto turto vertė, pardavus turtą parodyta - 151,9 tūkst. Lt daugiau (21 ir 23 skiltys), atitinkamai : netinkamas (negalimas) naudoti turtas - 130,6 tūkst. Lt mažiau, turtas perduotas neatlygintinai biudžetinėms įstaigoms - 21,3 tūkst. Lt mažiau.

Panaudos sutartys nesudarytos dėl sklypų, kuriais naudojasi Telšių ir Plungės specialiųjų internatinių mokyklų, Telšių ir Plungės vaikų globos namai. Įstaigos, sudariusios panaudos sutartis (Stonaičių ir Dūseikių pensionatai, Mažeikių specialioji internatinė mokykla), žemės sklypus apskaito užbalansinėse sąskaitose.

2003 m. sudarydami sutartis su centralizuotos šilumos energijos tiekėjais, apskrities administracijai pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovai (globos namų, specialiųjų internatinių mokyklų) nenurodė, kad šildomos bus gyvenamosios patalpos. Centralizuotos šilumos energijos tiekėjai netaikė 2003 m. galiojusio Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (2002 m. kovo 5 d. Nr.IX-751) 129 str. 1 d. nustatyto – lengvatinio 9 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifo šilumos energijai, kuri tiekama gyvenamosioms patalpoms šildyti ir taikė 18 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą šiluminei energijai, skirtai gyvenamosioms patalpoms šildyti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. 470 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo įgyvendinimo ir vidaus audito tarnybos pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ 3 p., viešųjų juridinių asmenų vadovai kasmet teikia ataskaitas apie jų vadovaujamų viešųjų juridinių asmenų finansų kontrolės būklę. Telšių apskrities viršininko pavaduotojas vidaus kontrolės sistemą vertino pagal patvirtintą metodiką, tačiau jokių išvadų dėl finansų kontrolės būklės ir tobulintinų sričių nepateikė. 2003m. vidaus kontrolės procedūros darbo užmokesčio srityje neužtikrino teisingo biudžeto lėšų naudojimo pagal patvirtintas sąmatas.

Rekomendacijos

Iki 2004 metų rugsėjo 1 d. :

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. lapkričio 13 d. nutarimo Nr.1428 nustatyta tvarka sudaryti panaudos sutartis dėl biudžetinių įstaigų naudojamų žemės sklypų.
2. Sudarant 2004 m. finansinę atskaitomybę, ištaisyti klaidas, susijusias su neteisingu ilgalaikio turto, ilgalaikio turto nusidėvėjimo atvaizdavimu apskaitoje.
3. Nustatyti ir patvirtinti materialinių vertybių, atsargų, inventoriaus finansinius normatyvus.

4. Įvertinti vidaus kontrolės sistemą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 139 nustatyta tvarka.
5. Nustatyti kontrolės procedūras darbo užmokesčio ir ilgalaikio turto apskaitos srityse.

Finansinio audito 10- tojo departamento

direktorius

Direktorius pavaduotoja

Vyresnioji valstybinė auditorė

Vaidotas Šukys

Dalė Žilienė

Daiva Kerutienė

Su ataskaita susipažinome:

Telšių apskrities viršininkas

Kazys Lečkauskas

Finansų departamento direktorė

Rosita Fabijonavičiūtė